Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Secunda pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

nocte·qui requiē vobis nō dabūt·ſuīt dn̄atori·q̄ ꝓpriū ſeruum
deducet ad dānationē dicens·mihi ſeruiſti mecū ergo eris. Qui
ſuiunt hoc mō dyabolo dei ſeruitutē ɔtemnūt. licʒ eū nō odiant
Job.21. Quis eſt oīpotens vt ſeruiamꝰ ei·Scđa ſeruitꝰ eſt qua
aliqui huic mūdo ſeruiūt ducentes vanā vitā· Ro·1· Seruierūt
creature potiꝰ q̄ꝫ creatori. magis aūt amāt placere hoīb⁹ mūdi
q̄ꝫ deo. iſta ſeruitꝰ excludit dei ſeruitutē. Gal·1·Si hoībus place=
rem·xp̄i ſeruꝰ non eſſem. cuius ſeruitutis merces ponitur Job·
21·tenent tympanū et cytharaꝫ et letant̄ in voce organi: duc̄t
in bonis dies ſuos et in puncto ad inferna deſcendunt· C
Tercia ſeruitꝰ eſt ſeruire carni·vn̄ Phil·3·quoꝝ deꝰ venter eſt
et gloria in ɔfuſione de ventre eīn fecerūt deū ſuūz· attendentes
qūo bene paſcat̄: qūo foueat̄ veſtibꝰ⁊ ornet̄·qūo luxuiet̄ ꝙ nō
grauetur ſupfluis laboribꝫ: ꝙ mollibꝰ ſtratis quiescat̄: ꝙ caute
ɔſeruetur ſanitas·ꝙ ſolicite infirmitas curet̄·hec ſeruitꝰ: ſerui=
tutē dei excludit. Ro·16·non ſuiunt dn̄o ſed ſuo ventri: cuius
ſeruitutis merces eſt: quia caro ſic delicate nutrita in primo pu
treſcet et plena fetore tradet̄ vermibꝰ corrodenda. ſpūs vero in
igne cruciabitur infernali Yſa.14·Subter te ſternet̄ tinea·⁊ erīt
vermes opimentū tuum·et vmis eoꝝ non morietur: nec ignis
extinguetur·Quarta ſeruitꝰ eſt auaricie: q̄ ſuit̄ pecunie Coll·
3. auaricia eſt ſimulacroꝝ ſeruitꝰ·ſeruiunt aūt hoīes auaricie cō
gregando diuicias·ꝑ vſuram·ꝑ fraudem: ꝑ rapinā· laborando
die noctuqꝫ circueunt terras alienas·mare nauigant in frigore
et eſtu: fame et ſiti: ⁊ tot ſe exponunt ꝑiculis ꝙ plura his apl̄s
non ſuſtinuit·q̄ ſi pro deo facerent: neſcio quis martiꝝ Stepha
nus vel Laurencius poſſet eis merito equipari. Ꝭ ſuiunt auari=
cie. quia diuicie non ſunt eoꝝ ſed ipſi potius diuiciaꝝ ſunt eaſ
cuſtodiendo recludendo in ſcrineis·recogitando de ipſis·iſta ſer=
uitus diuinā ſeruitutē excludit·vn̄ Jerō·Audiat hic auarus·q̄
cenſet̄ vocabulo criſtiano·non poſſe ſe ſimul xp̄o et diuiciis ſuiē
merces huius ſeruitutis ponitur Luc·15·vbi dr̄ de diuite epu=
lone·ꝙ in inferno ardens et guttā aque īpetrare non potuit·re
linquit ergo auarus iſtas diuicias·⁊ vadit ad egeſtatē ꝑpetuā
et cetera· Secunda pars· D

·Ecundo qr non pt̄ aliq̄s ſeruire deo et diuitiis. ido
oſtendit ꝙ mundi ſeruitꝰ ſit ɔtemnenda. cū dicatur
ideo dico vobis ꝛc. Duo aūt ſunt illa q̄ ſūt neceſſaria
vite humane. ſ. victus et veſtitus·quoꝝ nō obſtāte
neceſſitate pluribus rationibꝫ ſaluator oſtendit·ꝙ eis ꝑ auaricī
aꝫ et mentis ſollicitudinem ſeruiendum non ſit· Et ſex rōes ad

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ducit: pma rõ eſt a maiori· victus em̄ reqrit̄ ꝓpter vitā aie· indu
mentū vero ad ꝯſuationē corpis: ſꝫ deus dedit qd̄ maius ē: ſ:
aiaꝫ et corpus: ꝗ dabit qd̄ min9 eſt victū et veſtitū· vn̄ Cri· ni=
ſi deus vellet ꝯſuari qd̄ eſt· ipſū nō creaſſet: qꝛ vō ipſe inſtituit
vt aia cibo corp9 veſtimentū ꝯſeruet̄: idͦ vtrūqꝫ ipſe tribuit· ⁊ h̄
eſt quod dicit: Idͦ: qꝛ non poteſtis deo ſeruire et mām̄one· ſed
oportet alterꝝ ꝯtemnere· attendite ꝙ ſeruitutē mām̄one fugi ētis:
dico vobis ne ſolliciti ſitis·i·anxii et nimis intenti· Cri· nō dicit
Nolite opari· imo opari manibus· vt ſuſtentemur laudebile ē·
ſed vt dicit glo· ꝓhibet ſollicitudinē que retrahit ab eternis: ⁊
rurſus ſm̄ Cri· afflictionē ꝓhibet ai in acquirendis tpalibus:
Aie veſtre quid manducetis· Theo· nō ꝙ aia comedat ſꝫ qꝛ nō
manet ꝯiuncta corpi niſi duꝫ nutritur vl̄ qꝛ aiati corpis ē ſuſci
pere nutrimentū· ꝯgrue nutriri aie attribuit. Nā quedā ps aie
nutritiua eſt· vn̄ ſm̄ Aug· aia hͤc loco pro aiali vita ponitur:

E Neqꝫ corpi vr̄o quid induamini Ecce alia ſollicitudo quā
ꝓhibet circa veſtimentū. premiſſo intētō primā ꝓbationē addu
cit: Nonne aia plus eſt q̄ꝫ eſca: de hoc nō eſt dubiuꝫ· qꝛ eſca nū
q̄ꝫ poſſet viuificare niſi eſſet anima in q̄ eſt vite pricipiū· plus
eſt igit̄ anima viuēs q̄ꝫ eſca· et corp9 pluſq̄ꝫ veſtimentū· aiaꝫ
deus carne veſtiuit· que caro vnū eſt veſtimentū· nullū igit̄ ve
ſtimentum tanti eſt valoris q̄ꝫti eſt corpus· tū qꝛ aie eſt. tū q̄a
viuens· tū etiā quia fruſtra apponarent̄ veſtimenta corpi· niſi
ipſum haberet caloꝛē naturalē in ſe. Cirillus de9 q̄ exhibuit qd̄
maius eſt non negabit quod eſt minus. Attende ꝙ ſi ꝓhibet̄.
ſollicitudo neceſſitatis· multo magis prohibet̄ ſollicitudo ſupflu
itatis. Item attend̄ ꝙ aia plus eſt q̄ꝫ eſca· et tn̄ guloſi ꝑdunt ai
mā ꝓpt̄ cibū Exēplū de Adā et Eſau. Itē cū corpus plus ſit q̄m
veſtimentū ·magis tn̄ ſollicitant̄ luxurioſi mundare veſtes ⁊ or
nare· q̄ꝫ corpus a luxurie fece purgare· imo q̄tidie in fimo luxu=
rie corpus velut porci maculant. Secunda rō ē exemplaris· q̄a
ſi dn̄s volatilia abſqꝫ eoꝝ ſollicitudine nutrit quoꝝ minoꝛ ē cu=
ra· multo magis hoies: Reſpicite volatilia celi: Job. 12· volatili
a celi idicabūt tibi· et eiuſdē. 25· Sup volucres celi erudiuit nos
hec em̄ nō ſollicitant̄· quomō cibus naſcat̄. qm̄ non ſerunt. id ē
non ſemināt· Non ſollicitāt̄ ad colligendū: neqꝫ metūt· neqꝫ ſol
licitant̄ ad ꝯgregandū ꝑ futura indigentia: neqꝫ ꝯgregant in
horrea et pr̄: non quidē volatilium· ſꝫ veſter: paſcit illa: paſcit
paterfamilias ſuos. paſcit aīalia ſed ī obſequiū filioꝝ· quāto
ergo magis filios· qui cariores ſunt illis. Nōne vos magis plu
ris: ꝑoi: eſtis illis: plus valet homo q̄ꝫ volatilia. primo quideꝫ

ſm Aug· qꝛ homo cum ſit rationale animal ſublimi9 ordinatur
in rez natura· ſm Cri· vero qꝛ alia aīalia deus fecit ꝓpter hoīez
hoīem vero ꝓpter ſeipſum· at ſm Jero· qꝛ homini eternitas rep⸗
mittitur. aues hodie ſunt et cras non erunt· ideo ſi deus abſqꝫ
eaꝝ ſollicitudine tribuit victum· multomagis homo cibū iueni
et cui ſm Cri. dedit deus· et opandi ſcienciā et fructificandi ſpē
¶ Nota ꝙ ſeptē ex cauſis aliqn̄ patimur penuriā in neceſſari/
is vite· pmo merito pctoꝝ nroꝝ· Deut. 32· ꝯſument fame: et
deuorabunt eos aues morſu amariſſimo· Ecci· 39· gdo fames
et mors omnia ad vindictā· 2° cā exercend̄ vtutis· vn̄ 2· Cor·
11. dicit apl's ꝙ erat in fame ſiti frigore ⁊ nuditate. 3° ioportuni/
tate noſtre auaricie· Nā vt dicit Ambro. cā nr̄e inopie auaricia
eſt. volucres em̄ celi ideo ſuſtentant̄ indeficiēter. qꝛ nihil ſibi tāqꝫ
ꝓprium vendicant· nos vero oīa amiſimus dum ꝓpria vendica/
mus· nimia nanqꝫ ſollicitudo ne deficiant neceſſaria· facit vt ali⸗
qn̄ deficiāt. Jere· 42· ¶ Fames pro qua ſolliciti eſtis adherebit vo/
bis· Quarta cā eſt humana ſupfluitas· qꝛ enim ſuperflua queri⸗
mus· iō ſepius neceſſariis caremus· Quinta cā eſt abuſus tpaliū
quia enim omni creatura dei abutimur. dignū eſt vt aliqn̄ etiā
nobis neceſſaria tollātur· Sexta cā eſt ingratitudo· dignū eſt ei
ꝙ priuet̄ beneficiis dei· qui ingratus exiſtit· 7° vt credamus do/
minū nobis prebere tpalia· Si em̄ nr̄i ſollicitudini ſemp ꝯmitte/
rentur· fortaſſe crederemus tpalia eſſe a nobis· vel ex debito tri/
bui adeo· cum vero deus ea aliqn̄ ſubtrahit oſtendit ꝙ ipſe eſt
deus. ¶ Sed querit̄ cū deus paſcat volatilia celi abſqꝫ la/
bore cur non ita paſcat hominem· Et dicendū eſt qꝛ volatilibꝫ
nō dedit artē et ſcientiā laborandi: hominibꝫ vero dedit ſcire et
poſſe opari et iō qui labore ſuo victū acqrunt a deo nutriunt̄· q
dedit eis vnde talia acquirant· ⁊ vlterius operi eoꝝ dat etiā bo/
ni tpalis mercedē. Si qui vero eſſent qui nec ſcirent. nec poſſet
laborare illos deus ſine eoꝝ ſollicitudie paſceret· ſicut volucreſ
celi· vt dicit Auguſtinus· Secunda ratio eſt ex defectu noſtre ſol/
licitudinis· non enim ſollicitudo noſtra tanti vigoris eſt· vt poſ/
ſumus per eam acquirere neceſſaria. Et hoc probat: Quis autē
noſtrum cogitans: id eſt ſollicitudine cogitationis ſue: poteſt
adicere: id eſt addere: ad ſtaturam ſuam cubitum vnum: · id eſt
quis eſt ille qui ſollicite cogitando poſſit ſe maiorem facere vno
cubitu: certe nullus· · igitur quia nutrimentum ordinatur ad
augmentum corporis ſi augmentum non acquireremus ex no/
ſtra ſollicitudine· ergo per locum a maiori nec nutrimentum· ſꝫ
ſm Aug· illi relinquenda eſt cura tergendi corpus· c9 cura fcm

eſt. vt eſſet tante ſtature. Quarta rõ eſt ex ɔſideratione floꝝ. q̇
creſcunt ⁊ veſtiunt̃ ſic diuerſis coloribꝫ. nec tñ ſubſiſtunt. ꝫ mit
tunt̃ in clibanũ. multomagis q̇ deus nutriet ⁊ veſtiet hoĩes q̇
capaces ſunt fidei ⁊ noticie ipſius. Et h̄ eſt qd̓ dicit. Et de veſti
mento qd̓ ſolliciti eſtis. prime due rões magis arguũt ɔtra ſol
licitudinẽ victus. cuius neceſſitas ɔtinua maior eſt. hec aũt rõ ar
guit ɔtra ſollicitudinẽ veſtimentoꝝ q̄ minor eſt. qꝛ mlti ſine ve
ſtibꝫ vixerũt. ſed nõ ſine victu: Conſiderate lilia agri: noĩe lilio
rum generalr̃ intelligit. quoſcũqꝫ flores. quõ creſcunt terra ill̃
pſtante nutrimentũ. cũ rore celi. creſcũt eñi abſqꝫ ſollicitudine p
pria: Nõ laborãt p acquirendo victu vt creſcãt: neqꝫ eẽ nent:
nere eſt fila cõponere. flores igit̃ agri non filant vt veſtimenta
coloris varii ſibi texant. Deinde cõmendat floꝝ ornatũ. qꝛ exce
dit oẽm humanã induſtriã: Dico aũt vobis q̄ neqꝫ Salomon
q̇ ſup oẽs reges deliciis habundauit: in omĩ gl̃ia ſua: q̄ñ ma-
gis fuit gl̃ioſus: coopertus eſt venuſto colore: ſicut vnũ ex iſtis li
liis. Diere. Reuera inq̇t qd̓ ſericũ. que regũ purpura q̄ pictura
textricum. pt̃ floribꝫ ɔpari quid ita rubet vt roſa. qd̓ ita candet
vt lilium viole vero purpurã nullo ſupari murice .i. colore pur
pureo. oculoꝝ magis q̄ꝫ ſmonũ iudiciũ eſt: Si aũt fenũ agri:
flores ſunt venũ agri. q̇ id̓ fenum dicunt̃ qꝛ facile igni accendũ
tur: qd̓ hodie eſt: viride et floridũ: et cras exſiccatũ in clibanũ
mittit̃ .i. in furnũ vel fornacem vt ɔburat̃: deus ſic veſtit: Criſo.
Statuto tp̄e lilia formant̃ in frondibꝫ. veſtiunt̃ candore. ⁊ iplẽ
tur odoribꝫ. ⁊ qd̓ terra radici non dederat. deus inuiſibili opa-
cõe largit̃. q̄ntomagis vos modice fidei: vere modice ſum⁹ fidei
quos eẽ exemplo inſenſibiliũ oportet ad fidẽ reducere. ¶ Qui
tam rõez adducit ex differentia q̄ dt̃ eſſe inter fideles ⁊ incredu
los. illi nõ credentes eſſe quicq̄ꝫ pter ſenſibilia ea ſola inquirũt
q̄ dei puidentia nõ credũt largiri. ꝫ humana hr̃i ſollicitudine.
ſed non tales ſunt fideles. vñ repit pncipale ꝓpoſitũ: Nolite g̓
ſolliciti eſſe. 1. Cor. 7. Volo vos ſine ſollicitudine eẽ: dicẽtes qd̓
manducabim⁹ aut quo opiemur: Raba. nõ dixit nolite q̄rere
ſed nollite ſollicitari. Item nõ dixit. Neſcitis ſolliciti de victu po
tu et veſtitu. ſed quid mãducetis. quid bibatis. quo opiamini
vbi illi argui vident̃. q̇ ſumptu cõmuni victu et veſtitu lautio-
ra vel auſteriora querũt q̄ꝫ hy cũ quibꝫ vitã ducunt: hec eñi oĩa
gentes inquirũt: Et hoc ꝓpter duo. pmo ſm Gre. nazazenũ. qꝛ
nullã hñt ſpem futuri ſeculi. neqꝫ metum iudicii id̓ iſta querũt
tanq̄ꝫ bona maxia. Vel ſm Cri. qꝛ non credunt tpalia dei pui-
dencia gubernari ſed caſu euenire. id̓ p ipſis ſollicitant̃ xpiani vo

quia ſpant eterna bona· non debent de tpalib9 eſſe ſolliciti· que
etiam ſciunt dei puidencia diſtribui hoib9· Sextā rōez adducit
ex ſollicitudie dei pr̄is erga nos· g̃ nos ſollicitos eſſe nō oportet
nec em̄ filii dn̄t ſollicitari vn̄ victū habeāt ⁊ ·veſtitū ſed hāc ſol
licitudinē relinquūt pr̄ifamilias. 1· Pe. 5· Om̄em ſollicitudinem
vr̄am piicientes in eū qm̄ ipſi cura eſt de vobis: Scit em̄ pr̄ vr̄
Cri· Qui creauit naturā. eius nouit indigenciā. qz ſi pr̄ eſt non
poterit deſpicere filios: qz oib9 hys indigetis: non g̃ deficit in
neceſſariis· Nā pr̄es licet filiis non debent ſuperflua· tribuunt ta
men neceſſaria ⁊c· Tercia pars. T

Ercio poſtq̄ oſ̄ndit non eſſe ſuiendū mamone p ſub
ſtācia tpaliū. nunc declarat q ſuiendū ē deo· q̄ dat
regnū celoꝝ· ⁊ adiicit tpalia· cum dicit· Querite aūt·
vbi tria facit pmittit em̄ quid pncipl'r ſit querendū
⁊ de quo nr̄a mens dr̄ eſſe ſollicita: Querite aūt· i· petite et inue
ſtigate· ps· Querite faciem ei9 ſemp· Au· ſed vbi queret̄ q̄ inue
niet̄: pmum· i· an̄ oia et ſup oia· ⁊ oīni deſiderio: Regnum dei
qd̄ eſt eterna btitudo· pmo igit̄ attendam9 qd̄ querendum eſt
regnū dei· i· petendū et inueſtigandū· petendū q̄dem oroib9· qz ē
collatio ipſius in alterius ptāte. vn̄ in orōne dn̄ica dicimus. Ad
ueniat regnū tuum· Inueſtigandū aūt ſctis opationib9. taliter
em̄ opantib9 dr̄. Mat· 25· Venite bn̄dicti pr̄is mei poſſidete pa
tum vobis regnū ab origine mundi· Itē attendam9 quō ſit q̄
rendum. Au· In ſoliloquiis. Tu es ſūmū bonū qd̄ nemo recte
queſiuit. ⁊ mime inuenit· ois aūt recte queſiuit· quē tu recte q̄
rere feciſti· recte aūt querit cū pncipl'r querit· pncipl'r aūt querē
dū eſt ppter tria· pmo qz ad ipm pticipandū cditi ſum9· multi q̄
dem hoies velut bruta aīalia ignorantad quid ſint creati. cre
dunt ei ad h̄ eſſe ſe ſctos· vt mundanis reb9 fruant̄ p libito. vi
ta pn̄ti gaudeāt· diuicias cgregent· honores acq̄rant· pncipa
tus teneant· ⁊ cōmeſſacoib9 atq3 luxuriis vacent dicentes illud.
Sap· 3· Hec eſt ps nr̄a et ſors· ſed non ſic eſt ymmo cditus eſt
hō vt regnū eternū poſſideat· fecit em̄ deus hoiem rectū ad ſup
na licz multis ſe immiſcuerit queſtionib9· Scdo querendum eſt
pncipl'r qz in eo om̄e bonū ctinet̄ plene ⁊ pfecte vbi nullus de
fectus nulla indigencia eſt· Tercio. qz ipm ſolum ſaciat eternali
ter. ps· Saciabor cū apparuerit gloria tua R Scdo oſ̄ndit quid
ſit querendū· vt ipm regnū inueniat̄· querenda ē eniz iſti9 reg
ni iuſticia: Et iuſticiā eius: Nullus em̄ eſt regnicola· qui ipſius
regni iuſticiā non ſuat· Iuſticia aūt regni in trib9 cſiſtit· pmo i
cpatione ſacramenti fidei· oportet em̄ voluntatem eē de regno ſig
na regni et ſacramenta eius ſuſcipe· Jo· 3· Niſi quis renatus fu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN